

งานเขียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เป็นที่ยอมรับกันอยู่ในปัจจุบันว่า สถาบันฝึกหัดครูมีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงต่อการผลิตครูที่มีประสิทธิภาพของสังคม เพราะฉะนั้นปัญหาในด้านการผลิตครูเพื่อให้มีปริมาณและคุณภาพพอเพียงกับความต้องการของสังคมนั้น จึงเป็นปัญหาใหญ่ที่มีความสำคัญ มีงานวิจัยหลายเรื่องที่พยายามชี้ให้เห็นปัญหาที่สำคัญตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขที่สถาบันฝึกหัดครูควรมียึดถือและปฏิบัติ ซึ่งม้งานวิจัยบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้โดยตรง จึงนำมากล่าวไว้ในที่นี้ โดยจะยกมากล่าวเป็น 2 ตอนคือ เอกสารและงานวิจัยที่ทำในประเทศ และ ต่างประเทศ

เอกสาร และงานวิจัยในประเทศ

ในปีการศึกษา 2506 จิตสมร ชุมอินทรจักร ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง " ปัญหาและความยุ่งยากที่นิสิตฝึกสอนประสบในการฝึกสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา " โดยต้องการทราบสิ่งต่างๆดังต่อไปนี้

- 1) นิสิตฝึกสอนจากคณะครุศาสตร์ และ อาจารย์ช่วยฝึกสอนได้มองเห็นปัญหาอะไรบ้างในขณะที่ฝึกสอน
- 2) ตามความเห็นของนิสิต และ อาจารย์ช่วยฝึกสอน มีปัญหาอะไรที่ยังไม่ได้แก้ไข แม้ว่าจะสิ้นสุดการฝึกสอนแล้วก็ตาม
- 3) อาจารย์ช่วยฝึกสอนได้มองเห็นอะไรที่เป็นขอบบพร่องของนิสิตฝึกสอน
- 4) ในการปรับปรุงคุณภาพของการฝึกสอนของนิสิตให้ดีขึ้นนั้น อาจารย์ช่วยฝึกสอนจะทำอะไรเป็นครั้งแรก

ในการวิจัยครั้ง ผู้วิจัยได้ขอให้อาจารย์ช่วยฝึกสอน 130 คน และ นิสิตฝึกสอน คณะครุศาสตร์จำนวน 157 คน บันทึกปัญหาคนละสามข้อลงในฟอร์มที่ผู้วิจัยจัดไว้ให้ และ ให้อธิบายถึงลักษณะของปัญหาเหล่านั้นด้วย จากรายงานที่ได้รับคืนจากอาจารย์ช่วยฝึกสอน

ร้อยละ 56.15 และ นิสิตฝึกสอนร้อยละ 78.03 โต้พบว่า

1) สิ่งที่อาจารย์เห็นว่า เป็นข้อบกพร่องของนิสิตฝึกสอนคือ การสอน การปกครอง ชั้นเรียน และ บุคลิกภาพของนิสิต

2) ปัญหาที่นิสิตฝึกสอนประสบในขณะที่ทำการฝึกสอนคือ

- ก. ด้านการเตรียมการสอน วิธีสอน และ การจัดหาอุปกรณ์การสอน
- ข. ด้านการปกครองชั้นเรียน
- ค. ด้านปัญหาส่วนตัวของนักเรียน
- ง. ด้านบุคลิกภาพของนิสิต

ขอเสนอแนะในการปรับปรุงคุณภาพของนิสิตฝึกสอน ซึ่งอาจารย์ช่วยฝึกสอนส่วนใหญ่ แนะนำคือ

1. ให้นิสิตเตรียมและวางแผนงานที่จะสอนอย่างถี่ถ้วนทุกครั้ง
2. ให้ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครูประจำวิชา ครูประจำชั้น และ นิสิตฝึกสอน เพื่อสร้างกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการเรียนและการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ให้นิสิตสนใจและเข้มงวดในเรื่องระเบียบวินัยในชั้นเรียน
4. ให้นิสิตฝึกสอน ฝึกหัดการพูด และ การใช้เสียงก่อนออกฝึกสอน

และจากรายงานของอาจารย์ช่วยฝึกสอนและนิสิตฝึกสอน มีปัญหาที่ยังไม่ได้แก้ไข ในการเตรียมการสอน วิธีสอน การปกครองชั้นเรียน และ ปัญหาเกี่ยวกับตัวนิสิตเอง เมื่อนำปัญหาที่ยังไม่ได้แก้ไขนี้มาเปรียบเทียบกันแล้ว พบว่าปัญหาที่นิสิตฝึกสอนยังไม่ได้แก้ไข ซึ่งอาจารย์ช่วยฝึกสอนและนิสิตรายงานมาตรงกันอยู่ในข้อที่ว่า นิสิตหาบันทึกการสอนไม่คืน และ นิสิตไม่สามารถทำให้เด็กในชั้นอยู่ในระเบียบอันดี

และผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะสำคัญๆไว้บางประการคือ

1) ก่อนที่นิสิตจะออกฝึกสอน นิสิตควรมีโอกาสทราบถึงปรัชญาเกี่ยวกับการศึกษา ของแต่ละโรงเรียนที่จะไปทำการสอน

2) คณะครุศาสตร์ควรจะมีแผนนโยบายของคณะเกี่ยวกับการฝึกสอนให้โรงเรียนทราบ เพื่ออาจารย์ช่วยฝึกสอนจะได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกสอนของนิสิตคณะครุศาสตร์

3) อาจารย์ที่สอนระเบียบวิธีสอนในแต่ละสายวิชา ควรจะสาธิตวิธีสอน เพื่อให้ นิสิตได้เห็นจริงในขณะที่สอนภาคทฤษฎี

4) ก่อนทำการฝึกสอน นิสิตควรมีโอกาสไปสังเกต และมีส่วนร่วมหลายครั้ง ในการสอนวิชาที่จะสอนต่อไป

5) คณะครุศาสตร์ควรจะให้อาจารย์นิเทศก์แต่ละสายวิชาไปนิเทศการสอนบ่อย ครั้งขึ้น¹

และในปีการศึกษา 2506 เช่นกัน สายสมร เนตรเพงกิจ ได้เขียนวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การจัดการสอนในสถาบันฝึกหัดครูชั้นปริญญาตรี " ความมุ่งหมายในการศึกษา เรื่องนี้แยกเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1) เพื่อทราบการจัดการสอนของสถาบันฝึกหัดครู

2) เพื่อสำรวจความคิดเห็นทั่วไป และทัศนคติของอาจารย์ในสถาบันเหล่านั้น เกี่ยวกับหลักสูตร การสอน การประสานงาน ตลอดจนความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ และ ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว

3) เพื่อเสนอแนะข้อคิดเห็นบางประการในการปรับปรุงการฝึกหัดครู สถาบันฝึกหัดครูที่ทำการวิจัยในครั้งนี้มี 2 สถาบัน รวม 4 แห่ง คือ ก. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ข. วิทยาลัยวิชาการศึกษา 3 แห่ง คือ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร วิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน (ซึ่งในปัจจุบัน วิทยาลัยวิชาการศึกษาทั้ง 3 แห่งนี้ เรียกว่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

¹จิตสมร ชุมอินทรจักร, "ปัญหาและความยุ่งยากที่นิสิตฝึกสอนประสบในการฝึกสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา" วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506, 85 หน้า.

ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาบันดังกล่าว
ประชากรที่ใช้คือ อาจารย์ในสถาบันทั้ง 4 จำนวน 64 คน จากการวิจัยนี้พบว่า

1) ในเรื่องหลักสูตร มีผู้แสดงความเห็นว่า หลักสูตรยังเขียนไว้ไม่ชัดเจนพอ
ในเรื่องประมวลการสอน อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการเข้าร่วมประชุมในการจัดทำประมวล
การสอน

2) อาจารย์ส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนทุกครั้ง

3) ในคานการฝึกสอน อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า สถาบันได้รับความร่วมมือจาก
โรงเรียนต่างๆดี

ขอเสนอแนะจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะบางประการที่เกี่ยวข้อง
กับการวิจัยเรื่องนี้ คือ

1) ในคานหลักสูตรของสถาบันฝึกหัดครู ควรถึงความต้องการของนิสิต และ
ความต้องการของสังคม การจัดทำหลักสูตรก็ควรจะได้มีการประชุมผู้เชี่ยวชาญในคาน
วิชาการต่างๆทุกสาขาวิชา เพื่อให้หลักสูตรมีเนื้อหาพอเหมาะพอควร นอกจากนี้ควร
พิจารณาจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับโครงการพัฒนาการศึกษา และ แผนการเศรษฐกิจ
ของชาติด้วย

2) ในการทำประมวลการสอน ควรจะได้มีการประชุมร่วมกันระหว่างสถาบัน
ฝึกหัดครู โดยหัวหน้าวิชาเป็นผู้เข้าร่วมประชุมก่อน แล้วนำมาชี้แจงหรือมีการประชุม
อาจารย์ในสาขาวิชาต่างๆในสถาบัน เพื่อให้ทราบความมุ่งหมาย

3) อาจารย์ควรมีการเตรียมการสอน ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

4) การวัดผลควรจะทำอย่างสม่ำเสมอ และนำผลที่ได้จากการวัดผลนั้น
มาใช้เป็นจุดในการแก้ไข ปรับปรุงการเรียนของนิสิต การสอนของครู

5) ในคานการฝึกสอน ควรจัดอาจารย์นี้เทศก์ประจำโรงเรียนเป็นสายๆไป

6) โครงการฝึกหัดครูควรมีการปรับปรุงและแก้ไขอยู่เสมอ²

²สายสมร เนตรเพงกิจ, "การจัดการสอนในสถาบันฝึกหัดครูชั้นปริญญาตรี"
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506, 98 หน้า.

ในปีการศึกษา 2508 วิทยา นาทอง เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง "การสำรวจปัญหาของครูใหม่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา" วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้คือ ก) เพื่อจะสำรวจปัญหาที่ครูใหม่ประสบจริงๆ ในระยะเริ่มต้นการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลทั้งในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค และนำข้อมูลที่ได้อจากการสำรวจนี้มาใช้ในการช่วยเหลือครูใหม่ต่อไป ข) เพื่อจะศึกษาว่าครูใหม่มีความพร้อมในด้านวิชาการและวิชาชีพซึ่งได้รับไปจากสถาบันฝึกหัดครูเพียงพอแก่การที่จะนำไปใช้ในระยะเวลาเริ่มต้นการสอนได้เพียงใด

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม เพื่อถามครูใหม่ที่ประสบปัญหาจริงๆ ในการทำงาน ไปยังครูใหม่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ซึ่งบรรจุในปีการศึกษา 2508 ทั้งในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 128 คน แบบสอบถามเป็นแบบตอบได้ตามใจชอบ ผู้วิจัยได้สอบถามปัญหา 8 หมวด คือ 1) ความสามารถในการใช้วิชาความรู้พื้นฐานอันจำเป็นต่อการสอน 2) การสอนและงานพิเศษ 3) ฐานะทางเศรษฐกิจของครูใหม่ 4) การปรับตัว 5) สภาพความเป็นอยู่และสวัสดิการ 6) ทศน์และความคิดเห็นบางประการ 7) สุขภาพและการใช้เวลาว่าง และ 8) ปัญหาและความต้องการอื่นๆ ของครูใหม่

ผลจากการวิจัยได้พบว่า ครูใหม่มีปัญหาตามที่ทำการสำรวจจริง โดยเฉพาะปัญหาการใช้วิชาความรู้พื้นฐานอันจำเป็นต่อการสอน และที่เกี่ยวกับสวัสดิการ

ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะซึ่งเกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้คือ

1) หลักสูตรของสถาบันฝึกหัดครูควรเน้นในเรื่องวิธีสอนทั่วไป และวิธีสอนวิชาเฉพาะให้มากขึ้น

2) วิชาจิตวิทยาการศึกษา ปรัชญาการศึกษา และ สังคมวิทยา ควรได้เน้นในแง่ของการนำไปใช้มากกว่าเรียนรู้อรรถหรือข้อเท็จจริงของเนื้อหาวิชา และควรชี้แจงให้นักเรียนและนิสิตฝึกหัดครูเข้าใจการใช้วิชาความรู้ดังกล่าวนี้ ซึ่งอาจจะต้องดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

3) โครงการฝึกสอนของสถาบันฝึกหัดครูต่างๆ จะสัมฤทธิ์ผลต่อเมื่อแน่ใจว่านักเรียนและนิสิตฝึกสอนสามารถใช้วิชาความรู้พื้นฐานในการสอนของตนได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

4) ควรฝึกนักเรียนหรือนิสิตฝึกสอนให้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ รู้จักอุทิศเวลา เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม และ รักอาชีพครู

5) ควรจัดให้มีวิชางานในหน้าที่ราชการของครูไว้ในหลักสูตรการฝึกหัดครูด้วย³

ในปีการศึกษา 2510 สุปราณี โคตรจรัส ได้ทำการวิจัยเรื่อง "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้คือ ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น รวมทั้งวิธีสอนสังคมศึกษาที่ครูใช้อยู่ในปัจจุบัน ความพอเพียงของอุปกรณ์การสอน และ ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์ในโรงเรียน กิจกรรมประกอบการสอน และ กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้น ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับความสำคัญของการวัดผลการสอน และวิธีวัดผลวิชาสังคมศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรและประมวลการสอนสังคมศึกษา ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนสังคมศึกษา ทักษะของครูที่มีต่อการสอนสังคมศึกษา และทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชานี้ พร้อมกันนั้น ก็เพื่อจะสำรวจความคิดเห็นทั่วไปของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนสังคมศึกษา รวมทั้งขอเสนอแนะการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยศึกษาหลักสูตร ประมวลการสอนวิชาสังคมศึกษา หนังสือ เอกสาร วิทยานิพนธ์ และ งานวิจัยอื่นๆ ผลปรากฏว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่เข้าใจความมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษา แต่ยังไม่เข้าใจบทบาทของวิชานี้ในโครงการเรียนการสอนของโรงเรียนเท่าที่ควร จึงทำให้ไม่สามารถสอนวิชานี้ให้บรรลุเป้าหมายที่มุ่งหวังไว้ และครูส่วนใหญ่เข้าใจความมุ่งหมายของการวัดผล แต่ยังไม่แน่ใจในประสิทธิภาพของข้อทดสอบที่นำมาวัดผล ครูสังคมศึกษาเห็นประโยชน์ของการใช้อุปกรณ์การสอน แต่มีครูอยู่จำนวนไม่น้อยที่ไม่มีความรู้ไม่เข้าใจ และไม่สามารถที่จะใช้ หรือ สร้างอุปกรณ์อย่างงายๆ

002341

³ วิทยา นาทอง, "การสำรวจปัญหาของครูใหม่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508, 90 หน้า.

ผู้วิจัยยังได้ขอเสนอแนะไว้ว่า สถาบันฝึกหัดครูเป็นสถาบันที่สำคัญเพราะเป็นแหล่งผลิตครูสังคมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ฉะนั้นควรจะให้ความร่วมมือจัดโครงการฝึกหัดอบรมเป็นพิเศษสำหรับผู้ที่จะเป็นครูสังคมศึกษา อีกทั้งทำตนเป็นผู้นำในการให้การอบรมฝึกฝนครูประจำการอีกด้วย ส่วนเรื่องเกี่ยวกับตัวครูสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้แสดงความคิดเห็นว่าควรเป็นผู้ที่มีบุคลิกลักษณะและบุคลิกภาพที่ดี มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน ต้องมีความรูกวางขวางทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ ต้องทำหน้าที่ให้ทันต่อความเคลื่อนไหวของวิชาความรู้ หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ควรปรับปรุงวิธีสอน และ เตรียมการสอน คนควาหาความรู้ประกอบการสอนอย่างดี⁴

ในปีการศึกษา 2514 ปรานี ภาสกรณ ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง "การเตรียมครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของคณะครุศาสตร์" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ก. ศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา สาขาการสอนสังคมศึกษา
- ข. ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบัณฑิตครุศาสตร์ และ นิสิตฝึกสอน เพื่อ

เป็นแนวคิดในการปรับปรุงหลักสูตรของคณะครุศาสตร์

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยัง บัณฑิตครุศาสตร์ ซึ่งสำเร็จการศึกษา ในปีการศึกษา 2507 ถึง 2512 จำนวน 38 คน และ นิสิตฝึกสอนจำนวน 31 คน ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

ผลจากการวิจัยนี้ปรากฏว่า บัณฑิตครุศาสตร์ และ นิสิตฝึกสอน มีความเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของคณะครุศาสตร์ ตรงกันเป็นส่วนใหญ่ ว่า วิชาต่างๆในหมวดศึกษาศาสตร์ศึกษาทั่วไป หมวดวิชาชีพ หมวดวิชาเฉพาะ และ หมวดวิชาเลือกเสรี มีคุณค่าและมีประโยชน์มากต่อการสอนสังคมศึกษา

⁴ ปรานี โคตรจรต, "แนวคิดการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510 , 341 หน้า.

เนื้อหาความรู้ในแต่ละวิชาที่ทำได้เหมาะสมพอที่จะเป็นพื้นฐานความรู้ของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา แต่ยังมีข้อบกพร่องบางประการ เช่น ก) การจัดเนื้อหาวิชาในบางวิชายังไม่ละเอียดเท่าที่ควร ข) ในค่านการเรียนการสอน บางวิชามีภาคปฏิบัติน้อยเกินไป นอกจากนั้น บัณฑิตครูศาสตร์ และ นิสิตฝึกสอน ยังได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดจำนวนวิชาในหมวดวิชาต่างๆ ให้มีสัดส่วนที่สมดุลย์กัน และคำนึงถึงสิ่งทีนีสิตจะนำไปใช้ประโยชน์ในการสอนสังคัมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาให้มากที่สุด

และผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนะไว้ดังนี้คือ

1) ในค่านหลักสูตร ควรปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนมัธยมให้มากที่สุด และเพิ่มวิชาสาขาใหม่ๆ ให้ทันกับความก้าวหน้าของสังคัม ควรจัดสัดส่วนระหว่าง หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป หมวดวิชาครู หมวดวิชาเฉพาะ และ หมวดวิชาเลือกเสรี ให้มีความสมดุลย์กัน คณะกรรมการหลักสูตรควรประเมินผลและพิจารณาหาความเหมาะสมของหลักสูตรทุกๆ ปี ควรจัดให้มีการเลือกวิชา ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และ ศีลธรรมเป็นวิชาเอกเพียงวิชาเดียว ทั้งนี้เพื่อจะได้ผลิตครูที่มีความสามารถและชำนาญในการสอนเฉพาะวิชาหนึ่งวิชาใดในหมวดสังคัมศึกษา

2) ในค่านตำราเรียนและหนังสืออ่านประกอบ ควรจัดทำให้เพียงพอ มีการแนะนำแหล่งหนังสือและแหล่งวิทยากรให้ นีสิต

3) ควรปรับปรุงอุปกรณ์การสอน และ จัดทำให้เพียงพอ

4) วิธีการเรียนการสอน ควรแนะนำให้ นีสิตนำความรู้จากวิชาต่างๆ มาเกี่ยวเนื่องกัน ส่งเสริมการศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง ควรเน้นคุณภาพของเนื้อหาวิชาที่สอนมากกว่า ปริมาณของเนื้อหาวิชา เนื้อหาวิชาสังคัมศึกษาควรให้สอดคล้องกับหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา แต่ให้ลึกซึ้งและกว้างขวางกว่า อาจารย์และ นีสิตควรมีการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด และมีการติดตามผลงานและแก้ปัญหา

5) ทางค่านการฝึกสอนควรจัดอาจารย์นิเทศก์ให้อยู่ประจำโรงเรียนเป็นสาขาไป อาจารย์นิเทศก์ควรมีชั่วโมงสอนน้อยเพื่อมีโอกาสดูแลช่วยเหลือ นีสิตอย่างทั่วถึง

อาจารย์ที่ออกไปนี้เทศควรเป็นผู้มีความรู้ทางด้านวิชาการศึกษาเป็นอย่างดี และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการสอนมาแล้ว การวัดผลการฝึกสอนควรทำอย่างสม่ำเสมอ ในด้านการสอนไม่ควรเพ่งเล็งถึงกิจกรรมและอุปกรณ์การสอนมากเกินไป ควรมีการฝึกงานในระหว่างปิดเทอมปลายปี 3 ให้นิสิตที่จะออกฝึกสอนได้ศึกษาหลักสูตรแบบเรียน ฝึกหัดทำบันทึกการสอน และอุปกรณ์

6) ทางด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรมากขึ้น และควรเน้นในด้านเนื้อหาวิชา⁵

ในปีการศึกษา 2515 กรมวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง "การสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น ในจังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรี ที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา ปีการศึกษา 2515" วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้คือ เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และสิ่งที่ควรปรับปรุงที่นักศึกษาประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นต้นในจังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรีมีต่อวิชาสังคมศึกษา ตามหัวข้อต่อไปนี้

- 1) หลักสูตร เนื้อหาวิชาและคำสอน
- 2) อาจารย์ผู้สอน
- 3) อุปกรณ์
- 4) กิจกรรม
- 5) การจัดเวลาเรียน
- 6) การวัดผล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ นักศึกษาประกาศนียบัตรการศึกษาระดับชั้นต้นของวิทยาลัยครู 7 แห่ง ในจังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรี โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ
 ใช้อัตราส่วน 1 ต่อ 15

ผลการวิจัยได้พบว่า ในด้านหลักสูตรและหน่วยกิตของวิชาสังคมศึกษามีความเหมาะสมดีแล้ว เนื้อหาวิชามีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน อาจารย์ส่วนใหญ่มีวิธีการสอนที่ดี ในด้านอุปกรณ์นักศึกษาต้องการ การฉายภาพยนตร์ประกอบมากที่สุด

⁵ ปรานี ภาสกรณ, "การเตรียมครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาของคณะครู-ศาสตราจารย์ วิทยาลัยครูวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2514, 167 หน้า.

และต้องการหนังสือคนควา ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการศึกษาออกสถานที่ ในด้าน การวัดผลต้องการให้อาจารย์วัดในค่านพฤติกรรม และวัดในค่านความคิดพิจารณาหา เหตุผล มากกว่าการท่องจำเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

1) ในค่านอาจารย์ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนประสบ ผลสำเร็จ ผู้สอนควรมีการเตรียมการสอน และวางจุดมุ่งหมายในการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี นอกจากนี้ อาจารย์ควรปรับปรุง บุคลิกภาพ อารมณ์ และ นำเสียงให้เหมาะสม เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นผลดีในทุกด้าน

2) อุปสรรคที่ทำให้การเรียนการสอนสังคมศึกษาไม่บรรลุผลตามเจตจำนง ของการศึกษา คือ การขาดอุปกรณ์การสอน ผู้บริหารวิทยาลัยควรจะได้สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนใช้อุปกรณ์การสอนมากขึ้น

3) ในค่านความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชาและเวลาเรียน ตามความเห็น ของนักศึกษาระดับปริญญาชั้นต้นกล่าวว่า เนื้อหาวิชาที่กำหนดในหลักสูตรสังคมศึกษานั้นมีมาก แต่เวลาเรียนมีน้อย กรณีการ จุฬาลงกรณ์ แสดงความคิดเห็นว่า ใน ค่านความสัมพันธ์ ในค่านเนื้อหา และ เวลาเรียนนี้ เป็นความคิดที่ควรแก่การรับฟัง และทางวิทยาลัยควรจะได้ศึกษาเรื่องนี้เพิ่มเติม และปรับปรุงใช้เทคโนโลยีทางการ ศึกษาเข้าช่วยในค่านงานสอนของอาจารย์

4) ทางวิทยาลัยควรสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนจัดพิมพ์เอกสารประกอบคำ สอนของตนให้แพร่หลาย ตลอดจนหาหนังสือเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาไว้ในห้องสมุด

5) ควรมีการวัดผลทุกครั้งที่ยอบบทเรียนแต่ละบท เพราะจะเป็นผลดีต่อการ สอนสังคมศึกษาคือ

ก. นักศึกษาได้ทราบระดับการเรียนของตนตลอดเวลา

ข. อาจารย์ผู้สอนก็ได้เห็นข้อบกพร่องทั้งการสอนของตน และ การเรียนของ นักศึกษา ในแต่ละบทแต่ละเนื้อหา และมีโอกาสที่จะแก้ไขข้อบกพร่องได้ทันที⁶

ในปีการศึกษา 2516 สมประสงค์ น่วมบุญลือ ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัญหา การเรียนและการสอนสังคมศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง" ความมุ่ง หมายของการวิจัยนี้

1) เพื่อสำรวจปัญหาในการสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู ระดับประกาศ- นียบัตรการศึกษาชั้นสูง

2) เพื่อสำรวจสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสอนสังคมศึกษา ในด้านตัวอาจารย์ วิธี การสอน อุปกรณ์การสอน กิจกรรมประกอบการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม การวัดผลการสอน

3) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างทั้งในด้านปริมาณ และ ชนิดของปัญหา ระหว่างสถาบันฝึกหัดครูในส่วนกลาง และ ส่วนภูมิภาค

4) เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้คือแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจาก วิทยาลัยครูทุกแห่งในประเทศไทย ที่ทำการสอนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ชั้นสูงรวม 25 แห่ง เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา 240 คน และ นักศึกษาที่เรียน วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทรวม 500 คน

ผลของการวิจัยนี้มีดังนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร คือ หลักสูตรและเวลาเรียนไม่สมดุลกัน มีเนื้อ- หาวิชามากเกินไปที่จะจัดกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมได้ อาจารย์ไม่มีส่วนร่วมในการ ทำประมวลการสอน นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า หลักสูตรไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

---

⁶กรรณิการ์ จุฑามาศ, "การสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นต้น ในจังหวัดนครหลวงกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา ปีการศึกษา 2515" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515, 86 หน้า.

2) ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน อาจารย์ส่วนมากสร้างนิสัยและทัศนคติที่ดีให้กับนักศึกษา รู้จักการมีเหตุมีผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักสังเกตและพิจารณาปัญหาด้วยตนเอง รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ซักถาม รวมทั้งความเป็นประชาธิปไตย แต่ไม่สามารถติดตามพัฒนาการของนักศึกษาได้

3) การดำเนินการสอน อาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอนเป็นบางครั้ง อุปกรณ์ที่ใช้มากที่สุดคือ แผนที่ แผนภูมิ แต่อุปกรณ์ที่สำคัญก็คือ วิทยาลัยมีอุปกรณ์น้อย นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะซึ่งมีประโยชน์ในแง่อื่นๆอีกคือ การสอนของอาจารย์ควรมีการแลกเปลี่ยนการสังเกตการสอน เพื่อเสนอแนะแก่เพื่อนอาจารย์ด้วยกันแล้วนำมาปรับปรุงการสอนให้เหมาะสมใจยิ่งขึ้น เชิญวิทยากรมาแนะนำเทคนิคการสอนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคนิคการวัดผล เพื่อให้ความรู้กับอาจารย์บางกลุ่มที่ยังไม่เข้าใจหลักการสอนและการวัดผล ในค่านับรพยาภาศในทองเรียน วิทยาลัยจะต้องคำนึงถึงสภาพต่างๆที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น เสียงรบกวนจากภายนอก วัสดุครุภัณฑ์ สำหรับใช้ในการเรียนการสอน และหาวิธีแก้ไขปรับปรุง?

และในปีเดียวกันนี้ ราชินี สาตบุตรักษ์ ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง "โปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษา ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ในด้านการบริหารโปรแกรม บทบาทของครู และ ปัญหาในการดำเนินการสอน วิธีสอน การใช้อุปกรณ์ การจัดกิจกรรม การวัดผล ผลของการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงโปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับนี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

⁷สมประสงค์ น่วมบุญลือ, "ปัญหาการเรียนการสอนสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2516, 347 หน้า.

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังหัวหน้าหมวดวิชา และ อาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษา
 ทุกท่านจำนวน 96 คน ในวิทยาลัยครูทั้ง 7 แห่งในกรุงเทพมหานคร แบบสอบถามมี
 ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check - list) แบบปลายเปิด (open - end)
 และแบบมาตราส่วนประเมินค่า

จากผลของการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า วิทยาลัยครูต่างๆทั้ง 7 แห่งมีการวางโปรแกรม
 การสอนวิชาสังคมศึกษาทุกภาคเรียน อาจารย์หัวหน้าหมวด และ อาจารย์สังคมศึกษา
 ทุกคนรวมกันเตรียมโปรแกรม โดยถือเอกสารแนะแนวหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาระดับประ-
 ภาศนียบัตรวิชาการศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครูเป็นหลัก อาจารย์ส่วนใหญ่
 มีการเตรียมการสอนอย่างดี มีการศึกษาหลักสูตร และรวบรวมเนื้อหาวิชาเพื่อเตรียม
 การสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว แต่มีปัญหาคือ ทางวิทยาลัยไม่ได้จัดเตรียมหนังสือเพื่อ
 คนครุฯ และหนังสืออ่านประกอบ เอกสารทางวิชาการ ตลอดจนตำราของครูอย่างเพียงพอ
 วิธีสอนที่ใช้กันมากที่สุดคือการบรรยาย การอธิบายประกอบการซักถามและการคนครุฯ
 ประกอบ เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและความสามารถในด้านต่างๆ เช่น
 การอภิปราย การรายงานในคานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทางวิทยาลัยมีกิจกรรมที่ส่งเสริม
 การเรียนการสอนสังคมศึกษา ที่จัดตั้งขึ้นในรูปของชุมนุม หรือ ชมรมที่สอดคล้องกับสภาพ
 ของสังคม เช่น ชุมนุมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ชุมนุมอาสาพัฒนา เป็นต้น อาจารย์สังคม
 ศึกษาทุกท่านเห็นว่าการศึกษานี้ช่วยให้นักเรียนได้ประสบการณ์ยิ่งขึ้น ในด้านการวัดผล
 อาจารย์สังคมศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่แน่ใจว่า แบบทดสอบจะวัดผลได้ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร
 ก็ตาม อาจารย์สังคมศึกษาส่วนใหญ่ยังต้องการความช่วยเหลือในเรื่องเกี่ยวกับวิธีสอน
 ความรู้ในเนื้อหาวิชา ความรู้เกี่ยวกับแหล่งวิชาการ วิธีสร้างและใช้อุปกรณ์ และวิธีการ
 วัดผล

จากผลของการวิจัย ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุง การเรียนการ
 สอนวิชาสังคมศึกษาดังนี้

1) เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พ.ศ. 2508
 ควรขยายให้มีขอบเขตกว้างขวางกว่านี้ ควรเพิ่มเนื้อหาวิชา เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์

สอดคล้องไว้วางใจ และควรจะเน้นในเรื่องการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมากกว่าเน้นโครงสร้างหรือสถาบันทางสังคมดังที่เป็นอยู่ เพราะบทบาทของครูสังคมศึกษากำลังเปลี่ยนไปอันเนื่องมาจากสภาพทางการเมืองของสังคมปัจจุบัน เพราะฉะนั้นควรมีการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรใหม่ให้มีความเหมาะสม และผนวกกิจกรรมทางการศึกษาที่จะนำไปสู่ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยมากกว่านี้

2) จัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยนอุปกรณ์ระหว่างวิทยาลัยเพื่อช่วยลบล้างหาเรื่องการขาดแคลนอุปกรณ์และแหล่งวิชาการ

3) ผู้บริหารควรจัดปฐมนิเทศครูใหม่ เพื่อกำหนดนโยบายร่วมกัน เพื่อให้คณะครูมีความเข้าใจในบทบาทของตน และผู้บริหารควรติดตามผลการปฏิบัติงานของครูอย่างใกล้ชิด เมื่อพบข้อบกพร่องก็อาจจัดวิธีแก้ไขโดยการอบรม

4) ในการปฏิบัติงานตามโปรแกรมนั้น นอกจากจะมีการวัดผลนักศึกษาแล้ว ครูอาจารย์ก็ควรมีการวัดผลตนเองด้วย ซึ่งอาจจะใช้แบบสำรวจประเมินผลงานของตนเองในแบบต่างๆ เช่น การประเมินผลของตัวครู
 ๕) ๖) ๗) ๘) ๙) ๑๐) ๑๑) ๑๒) ๑๓) ๑๔) ๑๕) ๑๖) ๑๗) ๑๘) ๑๙) ๒๐) ๒๑) ๒๒) ๒๓) ๒๔) ๒๕) ๒๖) ๒๗) ๒๘) ๒๙) ๓๐) ๓๑) ๓๒) ๓๓) ๓๔) ๓๕) ๓๖) ๓๗) ๓๘) ๓๙) ๔๐) ๔๑) ๔๒) ๔๓) ๔๔) ๔๕) ๔๖) ๔๗) ๔๘) ๔๙) ๕๐) ๕๑) ๕๒) ๕๓) ๕๔) ๕๕) ๕๖) ๕๗) ๕๘) ๕๙) ๖๐) ๖๑) ๖๒) ๖๓) ๖๔) ๖๕) ๖๖) ๖๗) ๖๘) ๖๙) ๗๐) ๗๑) ๗๒) ๗๓) ๗๔) ๗๕) ๗๖) ๗๗) ๗๘) ๗๙) ๘๐) ๘๑) ๘๒) ๘๓) ๘๔) ๘๕) ๘๖) ๘๗) ๘๘) ๘๙) ๙๐) ๙๑) ๙๒) ๙๓) ๙๔) ๙๕) ๙๖) ๙๗) ๙๘) ๙๙) ๑๐๐)

เอกสาร และงานวิจัยในต่างประเทศ

เอกสาร และงานวิจัยในต่างประเทศ แม้ว่าจะไม่เกี่ยวข้องกับภารกิจวิจัยครั้งนี้โดยตรงก็ตาม แต่ในการรวบรวมมาก็พยายามนำมาเฉพาะส่วนที่มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกันมากที่สุด ซึ่งมีปรากฏดังต่อไปนี้

ในปีค.ศ 1960 JOSEPH ROBERTS ELLIS ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ
 ลักษณะการเตรียมครูสังคมศึกษาไว้ในหัวข้อเรื่อง RELATIONSHIPS BETWEEN

8 รัชนี้ สาตบุตรักษ์, "โปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 2516 , 122 หน้า.

MEASURES OF THE PROFESSIONAL PERFORMANCE OF TEACHERS
OF THE SOCIAL STUDIES AND SELECTED ASPECTS OF THEIR PREPARATION

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์ในการปฏิบัติงานสอนของครูสังคมศึกษากับการเตรียมครูสังคมศึกษาทางด้าน ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานไว้ 4 อย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับที่ตั้งวัตถุประสงค์ เพื่อนำมาพิจารณาถึงข้อแตกต่างระหว่างครูที่มีความสามารถสูง (More able) และ ครูที่มีความสามารถต่ำ (Less able) โดยคำนึงถึง แบบแผน ปริมาณ และ คุณภาพในการเตรียมครูสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้เลือกครูสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน 70 คน จากโรงเรียนในรัฐเท็กซัส จำนวน 6 โรงเรียน แล้วให้ครูใหญ่ประเมินครูสังคมศึกษาเหล่านี้ว่า เป็นครูประเภทที่สอนดีเยี่ยม ปานกลาง หรือไม่ดี ปรากฏว่า ครูสังคมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ประเภทสอนดีเยี่ยม และ ประเภทสอนปานกลาง แล้วนำสองกลุ่มนี้มาเปรียบเทียบกัน ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมครูได้มาจาก ใบคะแนนการศึกษา (Official Transcript) ของครู ปริมาณก็ดูจากจำนวนชั่วโมงเรียน ส่วนคุณภาพดูจากคะแนนที่ไต่รับตอนเรียนระดับปริญญาตรี การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ T. Test

และ Chi - Square

จากวิจัยครั้งนี้ขอค้นพบแสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานของครู (Teacher Performance) สัมพันธ์กับโปรแกรมการเตรียมครูในวิทยาลัย (Teacher Preparation) และการเปรียบเทียบระหว่างครูสองกลุ่มนั้น ชาค้นสำคัญทางสถิติ ยกเว้นกรณีที่ครูใหญ่ประเมิน ครูสังคมศึกษาในด้านประสิทธิภาพและความสามารถ รวมทั้งด้านการฝึกสอน แม่นว่าจะมีความคลาดเคลื่อนบ้างก็ตาม ข้อมูลที่เก็บได้จากการวิจัยจากวิจัยเรื่องนี้ แสดงให้เห็นชัดว่า ครูประเภทสอนดีเยี่ยมแตกต่างจากครูประเภทสอนปานกลาง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแบบแผนการเตรียมตัวทางด้านวิชาการ ทางด้าน-

ปริมาณ และ คุณภาพของการเตรียมครูสังคมศึกษา⁹

ในปี ค.ศ. 1969 แซมมวล ลูเซอร์ ลอง (SAMUAL LOUSER LONG) แห่ง มหาวิทยาลัยอินเดียนา (INDIANA UNIVERSITY) ให้ความเห็นว่า ครูสอนวิชาสังคมศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะต้องรับผิดชอบในด้านการศึกษา และการมองเห็นคุณค่าเพื่อช่วยให้เยาวชนมีความคุ้นเคย และเข้าใจต่อระบบการปกครองของประเทศ จึงได้ทำการศึกษาโดยตั้งหัวข้อว่า " THE SOCIAL STUDIES TEACHERS POLITICAL SOCIALIZATION AGENT : AN EMPIRICAL INVESTIGATION OF ROLE PERCEPTION AND ROLE PERFORMANCE " โดยกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของครูสังคมศึกษาในฐานะ POLITICAL SOCIALIZATION AGENT ว่าเป็นอย่างไรบ้าง โดยแบ่งตามลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ เพศ เชื้อชาติ ประสบการณ์ และ ชนิดของโรงเรียน ที่ทำการสอน นอกจากนี้ ยังได้พิจารณาถึงความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อ POLITICAL SOCIALIZATION AGENT ด้วย ลองได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งสิ้น 64 แห่ง ในเมือง อินเดียนาโปลิส (INDIANAPOLIS) และได้สรุปผลของการวิจัยดังนี้

1) การเปรียบเทียบบทบาทของครูสังคมศึกษาแบ่งแยกตามระดับชั้นของการสอน ปรากฏว่า ครูในระดับ JUNIOR HIGH SCHOOL จะมีความสนใจและกังวลเกี่ยวกับการตีความหมายพฤติกรรมในตัวนักเรียนมากกว่าครูสอนสังคมศึกษาในระดับ

2) การเปรียบเทียบบทบาทของครูสังคมศึกษาแบ่งแยกตามเพศ ปรากฏว่า ครูหญิงมีความรู้สึกเป็นอิสระในการสอนสังคมศึกษามากกว่าครูชาย ครูชายมีความคิดว่า

⁹ Joseph Roberts Ellis, "Relations between Measures of the Professional performance of teacher of the Social Studies and selected aspects of their preparation," Dissertation Abstracts, Vol. 20 , No. 12 : page 4594, June , 1960

การเป็น Political Socialization Agent นั้น ควรเป็นในแง่การมองเห็นคุณค่าของแต่ละคนตามธรรมชาติมากกว่า

3) การเปรียบเทียบบทบาทของครู แบ่งตามประสบการณ์ ปรากฏว่าครูสอนสังคมศึกษาที่มีประสบการณ์มาก มักจะยอมรับบทบาทของตนในฐานะ Political Socialization Agent) มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อย¹⁰

การตอน สกอตต์ มาคัส Gordon Scott Bachus แห่ง มหาวิทยาลัยอาเคนซอ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์การเตรียมตัวทางวิชาการ งานสอนที่ได้รับมอบหมาย ของครูสังคมศึกษาที่เลือกจากโรงเรียนมัธยมในมลรัฐอาเคนซอ

(An Analysis of the academic preparation ; Teacher assignment and professionalism of selected the Social Studies teachers) มีวัตถุประสงค์ที่จะเป็นแนวทางเตรียมตัวทางวิชาการของครูสังคมศึกษา และงานด้านการสอนของครู ทั้งยังพิจารณาทัศนคติของครูสังคมศึกษา ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชาและหลักสูตรทั้งหมด และความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ การวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ 4 ประการ

๑) ครูสอนสังคมศึกษาไม่มีการเตรียมตัวในงานสอนอย่างเพียงพอในด้านความกว้างขวางของวิชาสังคมศึกษา

๒) ครูสอนสังคมศึกษาที่กำลังสอนอยู่ในวิชาของตนนั้นสอนไม่ตรงกับ การเตรียมตัวทางวิชาการของตน

๓) ครูสังคมศึกษายอมรับว่า ในขอบข่ายวิชาของตนมีความสำคัญน้อยกว่าวิชาอื่นๆ ในหลักสูตรมัธยมศึกษา

---

¹⁰Samual Louser Long, Indiana University, "The Social Studies teachers-Political Socialization Agent : An Empirical investigation of Role perception and Role performance." Dissertation Abstracts 4069A, 1969.

4) ความล้มเหลวในการเตรียมครูสอนสังคมศึกษาคือการไม่ได้รับความรู้ตามโปรแกรมสังคมศาสตร์ที่ได้รับจากวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยอย่างเพียงพอ

ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวอย่างประชากรคือ ครูสังคมศึกษา 60 คน โดยใช้แบบสอบถาม และ ใช้ Osgood Semantic Differential แล้วนำมาให้คณะกรรมการตัดสินพิจารณา ผลการวิจัยคือ

1) ครูสอนสังคมศึกษาในรัฐอาเคนซอ ยังไม่มีการเตรียมตัวอย่างเพียงพอในค่านสังคมศาสตร์

2) ครูสังคมศึกษาจำนวนมากสอนวิชาของตนไม่ตรงกับภูมิหลังของวิชาที่ตนเรียนมา

3) ครูสอนสังคมศึกษามีทัศนคติที่คัดต่อการสอนวิชาสังคมศึกษา

4) มาตรฐานการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นโดยองค์การของรัฐสำหรับครูสอนสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรยังไม่ได้สัดส่วนเท่าที่ควร

5) ครูสอนสังคมศึกษามีจำนวนน้อยที่เป็นสมาชิกในสมาคมวิชาชีพ และ การอ่านวารสารเกี่ยวกับวิชาชีพ

ข้อคิดเห็นที่ได้จากการวิจัยนี้คือ

1) มาตรฐานการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นโดยองค์การของรัฐควรมีการปรับปรุงแก้ไข

2) โปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาควรได้รับความช่วยเหลือจากสถาบันการศึกษาชั้นสูงควย

3) The Arkansas Council for Social Studies ควรยื่นมือเข้ามาเกี่ยวข้องในการพัฒนาวิชาชีพ

4) ผู้บริหารโรงเรียนควรพิจารณาให้งานแก่ครูโดยคำนึงถึงการฝึกฝนทางวิชาการของครู¹¹

ในปี ค.ศ. 1973 Jodie Lee Burton ได้ทำการวิจัยเรื่อง

" Patterns of Subject Matter Preparation of High School Social Studies Teachers "

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ โดยทำการศึกษาข้อเสนอแนะในการเตรียมเนื้อหาวิชาของครูสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยทำการรวบรวมงานวิจัยและข้อมูลต่างๆ ที่มีความสำคัญกับปัญหา

วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการทำการศึกษานี้คือ

1) เพื่อเปรียบเทียบข้อเสนอแนะของครูสังคมศึกษาในเรื่องการเตรียมเนื้อหาวิชา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระยะเวลาปี ค.ศ. 1930 ถึง 1970

2) เพื่อเสนอผลข้อเสนอแนะแก่วิทยาลัย มหาวิทยาลัย ตลอดจนกระทรวง-ศึกษาธิการของรัฐ (State Department of Education) สมาคมวิชาชีพครูสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาจารย์ใหญ่ ศึกษานิเทศก์ และนักสังคมศาสตร์ ในฐานะที่บุคคลเหล่านี้มีส่วนช่วยในการเตรียมความรู้ทางเนื้อหาวิชาให้กับครูสังคมศึกษา

การเตรียมความรู้ทางเนื้อหาวิชาให้กับครูสังคมนศึกษานั้นมี 3 ประเภท คือ

- 1) เนื้อหาวิชาอย่างกว้างขวาง (Broad Coverage)
- 2) เนื้อหาวิชาแกน (Core Coverage)
- 3) เนื้อหาวิชาเฉพาะ (Specialized)

---

¹¹Bachus, Gordon Scott, "Analysis of the Academic Preparation, Teaching Assignment, And Professionalism of Selected Social Studies Teachers in Secondary School of Arkansas." Dissertation, 1972. Vol. 53, No. 5

จากการศึกษาโปรแกรมของทางวิทยาลัย และ มหาวิทยาลัย จำนวน 676 แห่ง
ปรากฏว่า วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยทุกแห่ง มีการจัดโปรแกรมแบ่งออกเป็น 2 พวก คือ

- 1) เนื้อหาวิชาเฉพาะ (Specialized Coverage)
- 2) เนื้อหาวิชาเฉพาะและเนื้อหาวิชาแกน (Specialized and Core Coverage)

ในการทำการสำรวจเพื่อทำการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังบุคคล
4 กลุ่ม ในมลรัฐจอร์เจีย (Georgia) เพื่อสำรวจเรื่องต่อไปนี้

- 1) ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป
- 2) ความรู้ทางเนื้อหาวิชาที่ได้รับการเตรียมมา
- 3) ข้อเสนอแนะสำหรับการเตรียมเนื้อหาวิชาของครูสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา

ตอนปลาย

ตัวอย่างประชากรทั้ง 4 กลุ่มคือ นักศึกษาทางสังคมศาสตร์ ครูสังคมศึกษา
อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา และ ศึกษานิเทศก์สายสังคมศึกษา ผลจากการวิจัยปรากฏว่า
ประชากรทั้ง 4 กลุ่ม ชอบการเตรียมตัวทางเนื้อหาวิชาแบบแกน¹²

นอกจากผลการวิจัยคนควาแล้ว Vernon E. Anderson ซึ่งได้กล่าวถึง
หลักการเตรียมตัวทางวิชาการของครูมัธยมศึกษา " Pre-Service education of
the Secondary School Teacher " ไว้ดังนี้

- 1) หมวดการศึกษาที่จะจัดให้แก่ครูในอนาคต
- 1) ควร

¹²Jodie Lee Burton, "Pattera of Subject Matter Preparation
of High School Social Studies Teachers," "Dissertation Abstracts,
Vol. 33, No. 7 (January, 1973), page 3269.

จะพัฒนาความสนใจในทางวัฒนธรรมของครูให้กว้างขวาง 2) ควรจัดให้เป็นพื้นฐานที่ดีเพื่อให้เข้าใจพัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ และ 3) ความเข้าใจในขบวนการทางสังคมในระบอบประชาธิปไตย และ พัฒนาเทคนิคและวิธีการต่างๆ เพื่อจะได้ปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น

2) โปรแกรมการเตรียมครูทางด้านวิชาการ ควรให้นิสิตฝึกหัดครูได้มีโอกาสในการทำการศึกษาและทำงานร่วมกับเด็ก ตั้งแต่เริ่มแรกที่เขาคัดสนใจเลือกอาชีพนี้

3) ในการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพครู บรรดารายวิชาต่างๆ ควรได้นำมารวบรวมกันในลักษณะที่ผสมผสาน และเรียงลำดับตามความสำคัญของประสบการณ์ หรือ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากแง่มุมต่างๆ ทางการศึกษา

4) โปรแกรมการฝึกหัดครู ควรจะช่วยให้ นิสิตได้พัฒนาระบบการวิเคราะห์ คำนิยมต่างๆ

5) ประสบการณ์ทั้งหมดของนิสิตฝึกหัดครูในการเรียนรายวิชาต่างๆ ในมหาวิทยาลัย ควรจะช่วยให้เขามีตัวอย่างว่า การเรียนรู้ย่อมมีประสิทธิภาพนั้น จะจัดให้เกิดขึ้นได้อย่างไรในสภาพสังคมประชาธิปไตย

6) การจัดลำดับรายวิชาต่างๆ ในหมวดวิชาครู ควรจะจัดให้ครูและนิสิต มีโอกาสปรึกษาหารือ หรือ แนะนำกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7) ในบรรดาวิชาทั้งหมดที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมครูนั้น หมวดวิชาครู และ หมวดวิชาเฉพาะ (สาขาวิชาเอก) ควรจัดเป็นโปรแกรมที่มีความสัมพันธ์กัน และมีการปรับปรุงตามความต้องการของครู และ เด็กวัยรุ่น

8) ความสำคัญในการเตรียมครูเพื่อไปสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสมัยใหม่ คือ การให้นิสิตมีประสบการณ์ในท้องปฏิบัติการณ์ในโรงเรียน และ ในชุมชน

เพราะครูที่ดีต้องสามารถแนะนำเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน หรือ กิจกรรมอื่นๆ และจะต้องมีส่วนร่วมในโปรแกรมครูผู้ปกครอง เป็นผู้นำชุมชน และ ทำการสอนวิชาต่างๆให้นักเรียนมีทักษะในทางสังคม และ เปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนไปในทางที่เหมาะสมและที่สังคมยอมรับ ฉะนั้นนิสิตฝึกหัดครูต้องมีประสบการณ์ในกิจกรรมเหล่านี้หลายๆด้าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย